

Stredná odborná škola obchodu a služieb, M. R. Štefánika 8, 963 01 Krupina

Názov projektu: **Vzdelávaním zvyšujeme povedomie a uskutočňujeme opatrenia v oblasti zmeny klímy**

Číslo Projektu: ACC03P08

PL 2 – LEVANDUĽA LEKÁRSKA

Levanduľa lekárska

Latinský názov: Lavandula angustifolia

Pôvod: Stredomorie

Rozmnožovanie: generatívne, vegetatívne

Výsev: marec - apríl

Povolená odroda: Krajová, Beta

Organizácia sejby:

- výsevok - na priamy výsev do riadkov 0,45 m potrebné 20 – 40 g.100 m²;
- priesady - vysádzané do sponu 0,20 x 0,20 m.

Kvitnutie: jún – júl

(po zostrihnutí sa kvitnutie opakuje)

Zber: kvet, vňať

Obdobie zberu: postupný zber od júla do augusta

Spracovanie: sušenie vo zväzkoch do teploty 35 °C

Úroda: sušený kvet 2 – 5 kg na 100 m², úroda vňate 15 – 20 kg.100 m²

Opis: Patrí do čeľade hluchavkovitých, ide o poloker. Klasnaté kvety sú fialovej farby a rastú na dlhých neolistených stonkách. Listy sú striebristo-zelenej farby. Dorastá do výšky 40 až 70 cm. Plodom je tvrdka. Významná medonosná rastlina. Známa aj pod názvom Levanduľa úzkolistá.

Zdroj obrázka: <https://www.zdravieportal.sk/levandula-lekarska-lavandula-officinalis/>

Pestovanie: Rastlina, ktorá nie je náročná na pestovanie a najlepšie rodí od troch rokov. Je to suchomilná trvalka, preto ju netreba často polievať. Na pestovanie si vyžaduje suché, slnečné a pred vetrom chránené stanovište. Potrebuje ľahké, suché vápnité pôdy. Najspoľahlivejšia je výsadba priesad – apríl až máj. Nevyžaduje si prihnojovanie. Cez zimu prezimuje vo forme nadzemnej časti. Striháme ju na jar – mladé rastliny zostrihujeme približne na 5 cm a staršie rastliny maximálne na polovicu výšky. Je to mrazuvzdorná rastlina.

Choroby a škodcovia: Najčastejšie ju postihujú vírusové či hubovité ochorenia (suché škvrny na listoch, šedo-hnedé až čierne zasychajúce škvrny na stonke). Levanduľa je vysoko aromatická rastlina, preto ju škodce (mravce, vošky, roztoče) nenapádajú. Najlepším riešením je napadnutú rastlinu čím skôr odstrániť. Prípadne môžeme použiť prípravky na ošetrovanie, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, ako aj k rastline samotnej.

Liečivé účinky:

- pôsobí protizápalovo;
- používa sa na podpornú liečbu pri angíne alebo chrípke;
- podporuje hojenie popálenín;
- pomáha pri ekzémoch, vyrážkach a regeneruje pokožku;
- podporuje trávenie a pomáha pri plynatosti, zápche;
- pomáha pri problémoch v ústnej dutine;
- pomáha pri bolestiach kĺbov a svalov;
- používa sa pri problémoch s nespavosťou, depresiami, úzkosťami a stresom;
- používa sa pri bolestiach hlavy, únave a vyčerpaní
- urýchľuje rast vlasov;
- pôsobí ako repelent.

Využitie:

(farmaceutický, kozmetický a potravinársky priemysel)

- príprava čajov, záparov, odvarov na kloktanie;
- prísada do limonád a jedál (koláče, sirupy, džemy, šaláty, omáčky);
- výroba medu;
- výroba kozmetiky (oleje, maste);
- prevoňanie šatníka alebo skrine a odpudzovač hmyzu;
- aromaterapia;
- dekorácia.

V súčasnosti na Slovensku existujú viaceré levanduľové farmy. Počet zberovej plochy sa zvyšuje každým rokom. Levanduľové farmy ponúkajú možnosť samozberu, predaj sadeníc a rôznych výrobkov z levandule.

Zdroj obrázka: <https://mrazuvzdornepalmy.sk/produkt/semena/listnate-semena/levandula-lekarska-lavandula-angustifolia-100ks-semien/>

PRACOVNÝ LIST

A) Zakrúžkujte správnu odpoveď.

Levanduľa lekárska patrí medzi

- a) jednoročné rastliny;
- b) dvojročné rastliny;
- c) trvalky.

B) Opíšte miesto, ktoré je najvhodnejšie pre pestovanie levandule lekárskej.

.....

.....

.....

.....

.....

Zdroj obrázka: <https://mediteka.sk/levandula/>

C) Rozhodnite, či sú dané tvrdenia o levanduli lekárskej pravdivé alebo nepravdivé. Odpoveď **označte** v danom stĺpci znakom X.

Tvrdenie	pravdivé	nepravdivé
Levanduľu nie je potrebné často polievať.		
Levanduľu je potrebné na zimu zazimovať, napríklad prikryť slamou.		
Levanduľa patrí aj medzi medonosné rastliny.		
Veľmi často ju napádajú vošky a mravce.		
Kvet levandule môžeme zbierať aj dvakrát do roka.		
Levanduľa si vyžaduje neustále prihnojovanie.		
Levanduľa sa rozmnožuje len generatívne.		
Najčastejšie ju postihujú hubovité ochorenia.		

D) V prípade, že pestujete levanduľu lekársku, **uvedte**, na čo a akým spôsobom ju využívate vo svojej domácnosti. V prípade, že ju nepestujete, **uvedte**, na čo a akým spôsobom by ste ju využívali.

.....

.....

.....

.....

E) Doplňte do tabuľky, na čo sa levanduľa lekárska využíva v uvedených druhoch priemyslu.

Farmaceutický priemysel	Potravinársky priemysel	Kozmetický priemysel

F) Predstavte si, že si chcete založiť levanduľovú farmu. **Porozmýšľajte** a **uvedte**, aký výrobok by ste z levandule lekárskej vyrábali a následne predávali. **Uvedte** aj Váš dôvod, prečo ste sa rozhodli vyrábať práve ten výrobok.

.....

.....

.....

.....

Použité zdroje:

<https://nasepole.sk/slovensko-a-liecive-rastliny/>

DAVISOVÁ, Gill. *Bylinky. Pôvod Tradície Fakty Chute a vône*. 1. vyd. Bratislava: Ikar, a.. s. - Príroda, 2017. 192 s. ISBN 978-80-551-5130-4

<https://www.lumigreen.sk/eshop/levandula-uzkolista-hidcote-blue-kont-05-l/p-2017812.xhtml>

<http://www.agroporadenstvo.sk/rastlinna-vyroba-liecive-rastliny?article=1442>

<https://www.chovatelahospodar.sk/tema/liecive-rastliny-a-ich-ucinky>

<https://www.osiva-semena.sk/levandula/211-levandula-lekarska-lavandula-angustifolia-semena-130-ks.html>